

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXVI. — Izdan in razposlan dne 10. avgusta 1907.

Vsebina: (Št. 192—195.) 192. Ukaz, s katerim se ureja področje in uradovanje združnih inštruktorjev. — 193. Ukaz, s katerim se oznamenjajo tista obrtna učilišča, kojih izpričevala o uspešno dovršenem obiskovanju kakega takega zavoda celoma ali deloma nadomeščajo dokaz redno dovršenega učnega razmerja, oziroma dokaz o predpisanem trajanju dela kot pomočnik v rokodelskem obrtu. — 194. Ukaz, s katerim se oznamenjajo rokodelski obrti, ki jih navadno vrše ženske. — 195. Ukaz, s katerim se določa rok, v katerem naj se predpisom zakona z dne 5. februarja 1907. l. ustrezno preustrojijo pri obrtnih zadrugah obstoječe bolniške blagajnice za vaje.

192.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari z dne 26. julija 1907. l.,

s katerim se ureja področje in uradovanje združnih inštruktorjev.

Na podstavi določil § 127 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26), s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, se področje in uradovanje združnih inštruktorjev ureja tako:

§ 1.

Združni inštruktorji so zakonito poklicani svetovalci obrtnih zadrug in njihovih zvez.

Kakor taki imajo v prvi vrsti nalogo tem združbam dajati svete in podporo, da dosežejo zakonito jim odkazane namene.

§ 2.

Izmed zadrugam zakonito odkazanih namenov naj združni inštruktorji sosebno merijo na pospe-

ševanje skupnih koristi združnih udov in pripadnikov z ustanovo združnih naprav in podjetij v zmislu §§ 114, odst. 1 in 2, 115 a, 115 b do 115 v, 115 w, 115 x in 116 obrtnega reda.

Posebno pozornost naj obračajo na dejalnosti obrtnih zadrug na gospodarstvenem polju, pri čemer naj postopajo po posebnih predpisih, obstoječih za organe obrtnega pospeševalstva trgovinskega ministristva.

§ 3.

Združnih inštruktorjev dolžnost je, držječ se v §§ 106, 109, 110, 111, 111 a in 112 obrtnega reda postavljenih pravil delati na to, da se ustanove nové krepkožive zadruge in da se namenu ustrezno preustrojijo že obstoječe, toda pomanjkljivo ustanovljene takšne korporacije, skrbno oziraje se na vsakočasne posebne razmere. Istotako je naloga združnih inštruktorjev pospeševati naprave združnih zvez (§ 130 c obrtnega reda) in pa ustanovo ljudomilih, gospodarstvenih in drugih zveznih naprav (130 d obrtnega reda).

§ 4.

Združni inštruktorji imajo pravico navzoči biti pri razpravah odborov okrajnih zvez, ki so

v zmislu § 130 i obrtnega reda pridodan svet obrtnega oblastva, s posvetovalnim glasom.

§ 5.

Zadružni inštruktorji morajo pri vseh svojih dejanjih biti v najtesnejši dotiki s političnimi deželnimi oblastvi in obrtnimi oblastvi I. instance in se v vseh važnih zadevah, ki se tičejo njihove službe, poučevati o njih namerah.

Obrtna oblastva morejo zadružnim inštruktorjem od primera do primera, če niso ti ovirani s kakim drugim važnim službenim opravkom, naročiti, da jih zastopajo v zadružnih zadevah. Ob važnih povodih je za to dobiti dovoljenje trgovinskega ministra.

§ 6.

Zadružni inštruktorji imajo dolžnost, ko o izpolnjevanju po § 127 a obrtnega reda odkazanih jim nalog kaj neugodnega zapazijo, kar se tiče dejavnosti zadrug in njih zvez, najprej s poukom in navodilom poskusiti, da se odpravijo dotične napake. Ako so ti poskusi brez uspeha, naj o tem obvestijo obrtno oblastvo, ki ima dolžnost zadružnim inštruktorjem naznaniti, kaj je ukrenilo o teh priznanilih.

§ 7.

Pred nastavo zadružnih komisarjev naj se obrtna oblastva porazumevajo z zadružnim inštruktorjem.

Zadružni komisarji imajo dolžnost, zadružnega inštruktorja takoj obvestiti, ko kaj neugodnega zapazijo pri gospodarstvu zadruge, da se mu dá prilika delati na to, da se odpravijo te napake. Neuspešnost te prizadeve je naznaniti obrtnemu oblastvu.

Zadružnemu inštruktorju se pridržuje pravica, v izvršbo naročenih mu nalog s posredovanjem obrtnega oblastva zahtevati podporo zadružnih komisarjev.

§ 8.

V vseh stvareh, ki se tičejo obrtnega pospeševalstva, morajo zadružni inštruktorji porazumeti se z dotičnimi organi in zavodi.

§ 9.

Zadružni inštruktorji morajo tudi v dotiki biti s trgovinskimi in obrtnimi zbornicami gledé zadruštva v dotičnih zborničnih okrajih in namenu ustrezno uporabljati pomagala, katera jim podajajo zbornice za doumevanje zadružnega življenja (letna in petletna poročila, sejni zapisniki, obrtni in zadružni kataster itd.).

§ 10.

O svojih dejavnosti in o svojih zaznanjih naj zadružni inštruktorji poročajo trgovinskemu ministru in, ako treba, stavijo nasvete.

Zadružnim inštruktorjem trgovinski minister lahko naroči, da izvrše posebne poizvedbe, ki se tičejo zadruštva.

§ 11.

Ta ukaz dobi moč dne 16. avgusta 1907. l. Istega dne se razveljavi ministrstveni ukaz z dne 31. maja 1899. l. (drž. zak št. 98) o nastavi zadružnih inštruktorjev.

Bienert s. r.

Fört s. r.

193.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk z dne 27. julija 1907. l.,

s katerim se oznamenjajo tista obrtna učilišča, kojih izpričevala o uspešno dovršenem obiskovanju kakega takega zavoda celoma ali deloma nadomeščajo dokaz redno dovršenega učnega razmerja, oziroma dokaz o predpisanem trajanju dela kot pomočnik v rokodelskem obrtu.

Na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26), s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, se zaukazuje tako:

§ 1.

Izpričevala o uspešno dovršenem obiskovanju naslednjih obrtnih učilišč nadomeščajo dokaz redno

dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) v namen svoječasnega pričetja tistih rokodelskih obrtov, v katerih se na teh šolah učenci praktično poučujejo in strokovno izobražajo najmanj dve šolski leti.

Ti zavodi so:

I. Obrtni državni zavodi:

- a) obrtni osrednji zavodi;
- b) državne obrtne šole in sorodni zavodi;
- c) stavbne in umetnorokodelske šole, stavbno-rokodelske in državne rokodelske šole;
- d) strokovne šole in učne delavnice za posamezne obrtne stroke.

II. Tu spodaj imenovana, ne državna obrtna učilišča:

1. deželna strokovna šola za keramično industrijo v Kolomeji;
2. zasebna učna delavnica za železni in jekleni obrt v Waidhofenu ob Ipsi;
3. strokovna šola za vajence državno-železničnih delavnic v Levovu;
4. rokodelska šola Salezijancev v Oświęcimiu;
5. deželna strokovna šola za mizarstvo in strugarstvo v Stanislavovu;
6. učna delavnica za mizarstvo v Kalvariji Zabrzdyowski;
7. zasebna strokovna šola za strugarstvo v Naborjetu;
8. deželna učna delavnica za čevljarje v Starem Sandecu;
9. učna delavnica za košarstvo v Žamberku;
10. oddelka za košarstvo in za ščetarstvo pri zavodu za preskrbo in opravilo odraslih slepcev na Češkem s sedežem v Pragi;
11. oddelka za košarstvo in za ščetarstvo pri c. kr. zavodu za vzgojo slepcev na Dunaju;
12. oddelka za košarstvo in za ščetarstvo pri izraelskem zavodu za slepce na Dunaju;
13. oddelka za košarstvo in za ščetarstvo na nižjeavstrijskem deželnem zavodu za slepce v Purkersdorfu;
14. oddelka za košarstvo in za ščetarstvo pri štajerskem Odilijinem zavodu za slepce v Gradcu.

Odhodnim izpričevalom tu gori oznamenjenih zavodov je pristaviti, če je dan v § 1 tega paragrafa označeni pogoj glede praktičnega pouka in strokovne izobrazbe v teku najmanj dveh šolskih let, naslednjo klavzulo:

„To izpričevalo nadomešča na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) in ministrstvenega ukaza z dne 27. julija 1907. l. (drž. zak. št. 193) dokaz redno dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) za obrt.“

§ 2.

Ako se na kakem v § 1 tega ukaza oznamenjenih učilišč praktično poučuje v kakem na dotičnem zavodu zastopanem obrtu skozi najmanj tri šolska leta, nadomeščajo izpričevala o uspešno dovršenem obiskovanju takega zavoda dokaz redno dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) in vrhutega se v § 14 zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) za pričetje dotičnega rokodelskega obrta predpisano, najmanj triletno delo kot pomočnik (pomagač), oziroma kot tovarniški delavec skrajša na eno leto.

Na dotična odhodna izpričevala je postaviti naslednjo klavzulo:

„To izpričevalo nadomešča na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) in ministrstvenega ukaza 27. julija 1907. l. (drž. zak. št. 193) dokaz redno dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) za obrt in daje pravico, če so izpolnjene obče zakonite potrebščine in če se hkratu dokaže enoletno delo kot pomočnik, oziroma tovarniški delavec, pričetni in samostojno obratovati ta obrt.“

§ 3.

Če se na kakem v § 1 tega ukaza oznamenjenih obrtnih učiliščih učenci praktično poučujejo v kakem na dotičnem zavodu zastopanih obrtov najmanj dve šolski leti (ali štiri, če tudi ne zaporedna poluletja) in če so učenci, preden so vstopili v zavod, najmanj dve leti praktično delali v dotičnem obrtu, tedaj nadomeščajo izpričevala o uspešno dovršenem obiskovanju takega zavoda dokaz redno dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) in v § 14 zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) za pričetje dotičnega rokodelskega obrta predpisano najmanj triletno delo

kot pomočnik (pomagač), oziroma tovarniški delavec se skrajša na eno leto.

Dotična odhodna izpričevala je opremiti z naslednjo klavzulo:

„To izpričevalo nadomešča na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) in ministrstvenega ukaza z dne 27. julija 1907. l. (drž. zak. št. 193) dokaz redno dovršenega učnega razmerja (pomočniško pismo, oziroma pomočniško preskušnjo) za obrt in daje, če so izpolnjene obče zakonite potrebščine in če se hkratu dokaže enoletno delo kot pomočnik, oziroma tovarniški delavec, pričeti in samostojno obratovati ta obrt.“

§ 4.

Pomočniki, kateri, redno dovršivši učno razmerje, ali, kar to nadomešča, dokončavši kako obrtno učilišče (§ 1 tega ukaza) obiskujejo dnevno šolo kakega obrtnega učilišča, da se nadalje izobrazujejo v svojem obrtu, najmanj eno šolsko leto (ali dve, če tudi ne zaporedni poluletji), morajo za pričetje in samostojno obratovanje dotičnega rokodelskega obrta namesto predpisane, najmanj triletne, dokazati samo enoletno dobo dela kot pomočnik, oziroma tovarniški delavec.

Dotičnim izpričevalom zavoda je pristaviti naslednjo klavzulo:

„To izpričevalo daje na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) in ministrstvenega ukaza z dne 27. julija 1907. l. (drž. zak. št. 193), če so izpolnjene obče zakonite potrebščine in če se hkratu dokaže enoletno delo kot pomočnik, oziroma tovarniški delavec, pravico pričeti in samostojno obratovati obrt.“

§ 5.

Pomočniki, kateri so, redno dovršivši učno razmerje, najmanj tri šolska leta kakor redni učenci, da se nadalje izobrazujejo v svojem obrtu, obiskovali dnevno šolo kakega obrtnega učilišča, so oproščeni dokaza večletnega dela kot pomočnik, oziroma tovarniški delavec, da morejo pričeti in samostojno obratovati ta obrt.

Dotična izpričevala zavoda je opremiti s to klavzulo:

„To izpričevalo daje pravico na podstavi § 14 a zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26)

in ministrstvenega ukaza z dne 27. julija 1907. l. (drž. zak. št. 193), če so izpolnjene obče zakonite potrebščine in če se hkratu dokaže redno dovršeno učno razmerje, pravico pričeti in samostojno obratovati obrt.“

§ 6.

Ta ukaz dobi moč hkratu z zakonom z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26), s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red.

Ukaza trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk z dne 3. septembra 1906. l. (drž. zak. št. 197) in z dne 1. maja 1907. l. (drž. zak. št. 123), s katerima se oznamenjajo tista obrtna učilišča, kojih izpričevala dajajo pravico pričeti rokodelske obrte, izgubita hkratu svojo moč.

Fort s. r.

Marchet s. r.

194.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari z dne 2. avgusta 1907. l.,

s katerim se oznamenjajo rokodelski obrti, ki jih vršé navadno ženske.

§ 1.

Na podstavi § 14 d, odstavek 2, zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26), s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, se tu spodaj imenovani rokodelski obrti in to:

1. zlatovezcev, srebrovezcev in biservezcev (§ 1, točka 32, navedenega zakona);

2. na izdelovanje ženskih in otroških oblek omejeni krojaški obrt (§ 1, točka 35, in § 14 d, odstavek 3, navedenega zakona);

3. modistov (§ 1, točka 41, navedenega zakona);

4. izdelovalcev umetnih cvetic in peresarjev (§ 1, točka 42, navedenega zakona)

proglasaajo za take, ki jih navadno opravljajo ženske.

§ 2.

Za nastop v § 1, pod točkami 1, 3 in 4 označenih obrtov more dokaz usposobljenosti ženska, ki prijavi, da hoče samostojno obratovati tak obrt, podati tudi drugače, nego tako, kakor je predpisano v §§ 14 in 14 a navedenega zakona.

Kako se podaja ta dokaz, to se prepušča svobodni razsodbi obrtnega oblastva, ki naj poprej zasliši dotično zadrugo.

§ 3.

Kako podati dokaz usposobljenosti, da ženske nastopijo na izdelovanje ženskih in otroških oblek omejeni krojaški obrti, o tem naj veljajo določila § 14 d, odstavek 3 do 5 navedenega zakona.

§ 4.

Ta ukaz dobi moč hkratu z zakonom z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26).

Bienert s. r.

Fořt s. r.

159.

Ukaz trgovinskega ministra z dne 4. avgusta 1907. l.,

s katerim se določa rok, v katerem naj se predpisom zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) ustrezno preustrojijo pri obrtnih zadrukah obstoječe bolniške blagajnice za vajence.

Na podstavi § 121 i, odstavek 4 zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26), s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, se določa, da se naj pri obrtnih zadrukah obstoječe bolniške blagajnice za vajence preustrojijo v roku do 31. dne decembra 1907. l. predpisom navedenega zakona ustrezno, drugače naj tak preustroj opravi uradoma politično okrajno oblastvo.

Fořt s. r.

